

Zhrnutie rozhodnutia Komisie
zo 16. mája 2019
týkajúceho sa konania podľa článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 53 Dohody o EHP
(Vec AT.40135 – Forex-Essex Express)
[oznámené pod číslom C(2019) 3521]
(Iba anglické znenie je autentické)
(Text s významom pre EHP)
(2020/C 219/07)

Komisia prijala 16. mája 2019 rozhodnutie týkajúce sa konania podľa článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 53 Dohody o EHP. V súlade s ustanoveniami článku 30 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 ⁽¹⁾ Komisia týmto uverejňuje mená dotknutých strán a hlavný obsah rozhodnutia vrátane všetkých uložených pokút, pričom sa zohľadňuje oprávnený záujem podnikov chrániť svoje obchodné tajomstvá.

1. ÚVOD

1. Adresáti rozhodnutia sa podieľali na jedinom a trvajúcim porušení článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP. Predmetom porušenia bolo obmedzenie a/alebo narušenie hospodárskej súťaže v sektore spotového obchodovania na devízovom trhu (FX alebo Forex) s menami krajín skupiny G10 ⁽²⁾.
2. Medzi FX meny krajín skupiny G10 patria USD a CAD, JPY, AUD, NZD, GBP, EUR, CHF, SEK, NOK a DKK (t. j. dokopy 11 mien, ktoré zodpovedajú trhovej konvencii o menách patriacich do skupiny G10). Hlavnými klientmi obchodníkov na Forexe sú správcovia aktív, dôchodkové fondy, hedžové fondy, korporácie a iné banky.
3. Do FX spotovej obchodnej činnosti patrí i) tvorba trhu: vykonávanie pokynov klientov na výmenu sumy v jednej mene za jej ekvivalent v druhej mene a ii) obchodovanie na vlastný účet: iné výmeny mien, ktoré zmierňujú expozíciu spôsobenú transakciami v rámci tvorby trhu.
4. FX spotové trading desky príslušných podnikov skupiny G10 boli v závislosti od dopytu na trhu pripravené obchodovať s ktoroukoľvek zo spomínaných mien. Zúčastnení obchodníci boli zodpovední predovšetkým za tvorbu trhu v rámci jednotlivých mien alebo menových párov, no ich mandát im umožňoval výraznejšie sa zapájať v zastúpení svojich vlastných podnikov do obchodnej činnosti týkajúcej sa akejkoľvek meny krajín skupiny G10 z vlastných účtovných kníh, čoho sa v danom období taktiež dopúšťali v rôznom rozsahu, s cieľom zmaximalizovať hodnotu svojich vlastných holdingov.
5. S daným porušovaním predpisov súvisia nasledujúce tri typy pokynov, ktoré sú typické pre obchodnú činnosť zúčastnených obchodníkov zameranú na zákazníka (tvorba trhu):
 - okamžité pokyny klienta, ktorými sa ihneď obchoduje s určitým objemom meny na základe aktuálnej trhovej ceny,
 - podmienené pokyny klienta, ktoré sa aktivujú po dosiahnutí stanoveného cenového stropu a vytvorení rizikovej pozície pre obchodníka. Dajú sa použiť len vo chvíli, keď trhová cena dosiahne určitú úroveň (napríklad pokyny „stop-loss“ alebo „take-profit“),

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 1, 4.1.2003, s. 1.

⁽²⁾ Tento prípad sa netýka FX spotovej elektronickej obchodnej činnosti, pod ktorou sa chápu FX spotové obchody, ktoré sa objednávajú alebo uskutočnia na vlastných elektronických obchodných platformách danej banky či počítačových algoritmoch alebo prostredníctvom nich.

- Pokyny klienta na uskutočnenie obchodu pri určitej forexovej referenčnej úrokovej miere alebo referenčnom kurze konkrétnych menových párov, čo sa v tejto veci týkalo iba záverečných spotových cien WM/Reuters (ďalej len „referenčné kurzy WMR“) a referenčných výmenných kurzov Európskej centrálnej banky (ďalej len „referenčné kurzy ECB“) ⁽³⁾.
6. Rozhodnutie je určené týmto právnym subjektom (ďalej len „adresáti“):
- UBS AG (ďalej len „UBS“),
 - The Royal Bank of Scotland Group plc a NatWest Markets Plc, ⁽⁴⁾ (spoločne „RBS“),
 - Barclays PLC, Barclays Services Limited, Barclays Capital Inc a Barclays Bank Plc (spoločne „Barclays“) a
 - Mitsubishi UFJ Financial Group Inc. a MUFG Bank, Ltd. (spoločne „BOTM“).
7. Rozhodnutie sa zakladá na dôkazovom materiáli zo spisu Komisie, ako aj na jasnom a jednoznačnom uznaní skutkov a právnej kvalifikácie skutkov obsiahnutých v podaniach v rámci konania o urovaní, ktoré predložili adresáti tohto rozhodnutia, a taktiež na ich explicitnom a jednoznačnom potvrdení, že oznámenie námietok zodpovedalo obsahu ich podaní v rámci konania o urovaní.

2. OPIS VECI

2.1. Postup

8. Prešetrovanie sa začalo na základe žiadosti o oslobodenie od pokuty, ktorú 27. septembra 2013 podala banka UBS. Komisii následne doručila žiadosť o zhovievavosť banka Barclays 11. októbra 2013 a banka RBS 14. októbra 2013. Komisia udelila banke UBS podmienené oslobodenie od pokuty 2. júla 2014.
9. Konanie sa začalo 27. októbra 2016 s cieľom rokovať so stranami o urovaní. Od novembra 2016 do februára 2018 viedla Komisia so všetkými stranami bilaterálne stretnutia a diskusie v troch rokovacích kolách o urovaní, v súlade s oznámením o vedení konania o urovaní.
10. Dňa 24. januára 2018 kolégium schválilo rozsah možných uplatniteľných pokút. Všetky strany následne predložili podanie v rámci konania o urovaní, v ktorom uznali zodpovednosť za porušenie právnych predpisov (vrátane úlohy jednotlivých strán a trvania účasti na porušovaní predpisov) a súhlasili s maximálnou výškou pokuty, ktorú im Komisia zamýšľa udeliť.
11. Dňa 24. júla 2018 Komisia prijala oznámenie námietok a všetky strany jednoznačne potvrdili, že toto oznámenie zohľadňuje obsah ich návrhov a že majú naďalej záujem pokračovať v konaní o urovaní. Poradný výbor pre obmedzujúce postupy a dominantné postavenie vydal 6. mája 2019 súhlasné stanovisko. Úradník pre vypočutie predložil svoju záverečnú správu 7. mája 2019. Komisia prijala rozhodnutie 16. mája 2019.

2.2. Opis správania

12. Rozhodnutie sa týka kartelu „Essex Express“ (pomenovaného podľa profesionálnej čítovacej miestnosti softvérového systému Bloomberg, ktorá obsahuje dôkazy o uvedenom konaní), v ktorom od 14. decembra 2009 do 31. júla 2012 pôsobili banky UBS, Barclays, RBS a BOTM. Každý podnik sa na uvedenom konaní podieľal v rozličnom období (pozri bod (16)). Existencia kartelu je podložená komunikáciou v dvoch čítovacích miestnostiach softvérového systému Bloomberg, ktoré spočiatku fungovali súběžne: i) „Essex Express 'n Jimmy“, kam patrili obchodníci z UBS, Barclays a RBS, a ii) „Grumpy Semi Old Men“ s obchodníkmi z BOTM, Barclays a RBS. Čítovacia miestnosť „Grumpy Semi Old Men“ sa v januári 2011 zlúčila do miestnosti „Essex Express 'n Jimmy“, a tá bola naďalej aktívna do júla 2012. Jednotliví obchodníci, ktorí diskutovali v čítovacích miestnostiach, boli v danom období zamestnancami jednotlivých podnikov a každý z nich mal povolenie obchodovať s FX menami krajín skupiny G10 cez spotové transakcie, a to v mene a na účet svojich podnikov a na príslušných osobitných FX spotových trading deskoch.

⁽³⁾ Referenčné kurzy WMR a ECB závisia od FX obchodnej činnosti účastníkov trhu presne alebo približne v čase, keď WMR alebo ECB stanovujú dané referenčné kurzy.

⁽⁴⁾ Dňa 30. apríla 2018 sa banka The Royal Bank of Scotland plc premenovala na NatWest Markets plc.

13. Kartel sa zapájal do jediného a trvajúceho porušenia, ktoré charakterizovala výmena určitých aktuálnych alebo perspektívnych citlivých obchodných informácií medzi obchodníkmi o ich obchodných aktivitách, ktorá často a opakovane prebiehala v týchto súkromných a väčšinou multilaterálnych četovacích miestnostiach. Táto výmena informácií prebiehala na základe tichej skrytej dohody, že: i) tieto informácie sa môžu využiť v prospech jednotlivých obchodníkov a na identifikáciu príležitostí na koordináciu ich obchodných činností; ii) tieto informácie budú kolovať v súkromných četovacích miestnostiach; iii) obchodníci nespriístupnia stranám mimo súkromných četovacích miestností spoločné informácie, ktoré získali od ďalších členov četovacej miestnosti a iv) tieto spoločné informácie sa nepoužijú proti obchodníkom, ktorí ich poskytli (ďalej len „skrytá dohoda“). V zmysle skrytej dohody obchodníci okrem toho príležitostne koordinovali svoje obchodné činnosti v oblasti FX spotového obchodovania s menami krajín skupiny G10. Výmena informácií mala ovplyvňovať dve základné kritériá súťaže v profesionálnom FX spotovom obchodovaní: cenu a znalosť riadenia rizík.
14. Namiesto toho, aby v daných kritériách zúčastnení obchodníci súťažili samostatne, zakladali svoje obchodné rozhodnutia na postavení, zámeroch a obmedzeniach konkurentov. Medzi pochybné výmeny informácií patrili:
- Výmeny informácií odhaľujúce otvorené rizikové pozície obchodníkov, na základe ktorých by mohli získať prehľad o potenciálnom hedžovom správaní ostatných. Obchodníci dostávali informácie, ktoré by mohli využiť pri následných obchodných rozhodnutiach v časovom rámci niekoľkých minút, alebo kým by nedostali nové informácie.
 - Výmeny informácií odhaľujúce ich existujúce alebo plánované kúpno-predajné rozpätie, v dôsledku čoho sa zverejnila cena konkrétnych menových párov a výška obchodu kótovaná obchodníkmi, čo mohlo ovplyvniť aj celkovú cenu, ktorú zákazníci platia pri obchodovaní s menami. V závislosti od volatility trhu mohli byť tieto informácie v danom čase užitočné pre ostatných obchodníkov v časovom rámci až niekoľkých hodín.
 - Výmeny informácií o súčasných alebo plánovaných obchodných činnostiach a o nevykonaných pokynoch klientov (stop pokyny, fixné a okamžité pokyny), ktoré zúčastneným obchodníkom pomáhali v následnom rozhodovaní a umožnili im identifikovať príležitosti na koordináciu obchodných činností.
15. Okrem toho sa zúčastnení obchodníci snažili získať výhodu nad konkurentmi, ktorí neboli členmi četovacích miestností, a tak príležitostne koordinovali svoje obchodné pozície s cieľom ovplyvniť referenčné kurzy WMR alebo ECB.

2.3. Individuálna účasť na správaní

16. UBS, Barclays, RBS a BOTM sa na uvedenom správaní podieľali v časových úsekoch uvedených v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 1: Pôsobenie strán v četovacích miestnostiach

BANKA	ESSEX EXPRESS (*)	GRUPPY SEMI OLD MEN (*)
UBS	14. 12. 2009 – 31. 7. 2012	
BARCLAYS	14. 12. 2009 – 31. 7. 2012	8. 9. 2010 – 12. 1. 2011
	6. 1. 2011 – 31. 7. 2012	
RBS	14. 9. 2010 – 8. 11. 2011	16. 9. 2010 – 12. 1. 2011
BOTM	12. 1. 2011 – 12. 9. 2011	8. 9. 2010 – 12. 1. 2011

(*) Začiatok a koniec pôsobenia jednotlivých bánk v prípade Essex Express je vyznačený tučným písmom.

2.4. Geografický rozsah

17. Geografický rozsah porušovania sa vzťahoval najmenej na celý EHP.

2.5. Nápravné opatrenia

18. Rozhodnutie sa opiera o usmernenia Komisie o pokutách z roku 2006 ⁽⁵⁾. V rozhodnutí sa subjektom Barclays, RBS a BOTM ukládajú pokuty uvedené v bode (6).

2.5.1. Základná suma pokuty

19. Komisia považuje za vhodné použiť ako východisko stanovenia pokút referenčnú sumu pre hodnotu tržieb, pretože FX spotové transakcie krajín skupiny G10 nevytvárajú hodnotu tržieb, ktorú by bolo možné dohľadať priamo v účtoch strán.

20. Komisia určila referenčnú sumu daných hodnôt tržieb nasledovne:

- Po prvé, Komisia vychádza z ročnej pomyselné hodnoty obchodovanej dotknutými podnikmi prostredníctvom FX spotových transakcií krajín skupiny G10 uzavretých s protistranou so sídlom v EHP. V tejto súvislosti sa Komisia domnieva, že referenčnú sumu hodnôt tržieb je vhodnejšie založiť priamo na príjmoch, ktoré strany nadobudli v období porušovania predpisov a ktoré sa následne prepočítajú na ročnú sadzbu.
- Po druhé, Komisia tieto sumy vynásobí primeraným korekčným koeficientom jednotným pre všetky strany, ktorý zodpovedá relevantnému kúpno-predajnému rozpätiu v FX spotových transakciách krajín skupiny G10. Daný koeficient je súčtom dvoch hodnôt: jedna sa týka činností tvorby trhu a druhá obchodovania na vlastný účet.

21. Komisia využila svoju diskrečnú právomoc v prípade podnikov, ktoré predložili dodatočné podania v rámci konania o urovaní vo veci 40.135 – Forex (nie je predmetom tohto rozhodnutia), a rozhodla sa uplatniť objektívny opravný faktor zodpovedajúci dočasnému prekrytiu súm, aby sa predišlo potenciálne neprímeranému výsledku. V rámci tohto rozhodnutia sa opravné faktory týkajú overených hodnôt tržieb bánk UBS, Barclays a RBS.

2.5.2. Úprava základnej sumy pokuty

2.5.2.1. Príťažujúce okolnosti

22. V tomto prípade sa neuplatňujú žiadne príťažujúce okolnosti.

2.5.2.2. Poľahčujúce okolnosti

23. Poľahčujúce okolnosti sa z dôvodu obmedzenej účasti uplatňujú v prípade bánk UBS a BOTM, pričom každej z nich sa pokuta zníži o 5 %. Ani jedna z bánk nevedela o existencii čítovacích miestností „Grumpy Semi Old Men“ a „Essex Express ‘n Jimmy“ predtým, ako sa tieto dve miestnosti zlúčili.

2.5.2.3. Osobitné zvýšenie na odradzujúce účely

24. Komisia sa chce ubezpečiť, že pokuty majú dostatočne odradzujúci účinok, a preto môže udeliť zvýšené pokuty podnikom, ktoré dosiahli mimoriadne vysoký obrat z predaja tovaru alebo služieb súvisiacich s porušovaním predpisov ⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 210, 1.9.2006, s. 2.

⁽⁶⁾ Bod 30 usmernení o pokutách z roku 2006.

25. Násobiaci koeficient na odradzujúce účely je teda vhodné uplatniť v prípade pokút udelených skupine BOTM.

2.5.2.4. Uplatnenie hranice 10 % z obratu

26. Ako sa uvádza v článku 23 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003, žiadna z pokút udelená v tejto veci nepresiahne 10 % celkového obratu podnikov z účtovného roka, ktorý predchádza dátumu tohto rozhodnutia (⁷).

2.5.2.5. Uplatnenie oznámenia o zhovievavosti z roku 2006: zníženie pokút

27. Banka UBS je oslobodená od pokút. Komisia tiež znížila pokutu banke Barclays o 50 % a banke RBS o 25 %.

2.5.2.6. Uplatnenie oznámenia o vedení konania o urovnaní

28. V dôsledku uplatnenia oznámenia o vedení konania o urovnaní sa suma pokuty, ktorá sa má uložiť každému podniku, znížila o 10 %, pričom toto zníženie sa pripočítalo k akejkoľvek odmene poskytnutej na základe zhovievavosti.

3. ZÁVER

29. V zmysle článku 23 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003 boli uložené tieto pokuty

30. Tabuľka 2: Výška pokút za porušenie predpisov:

Podnik	Pokuty (v EUR)
UBS	0
Barclays	94 217 000
RBS	93 715 000
BOTM	69 750 000

(⁷) Komisia si od bánk vyžiadala doklad o ich celkovom hrubom aj čistom obrate. Bez ohľadu na použitý celkový obrat (hrubý alebo čistý) pokuty nepresahujú 10 % celkového obratu ktoréhokoľvek dotknutého podniku.